

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Centralna enota
Oddelek za gozdne živali in lovstvo

Datum: 27. 7. 2011

Zadeva: Odgovor ZGS k pisnemu stališču ZRSVN o strokovnem mnenju o odstrelu velikih zveri za leto 2011/12

V skladu z šestim odstavkom 8. člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalski vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04 in dop. 109/04 in 84/05) je ZGS pripravil odgovor (v nadaljevanju: Odgovor) na poslano pisno stališče Zavoda RS za varstvo narave (v nadaljevanju: ZRSVN) k izdelanemu strokovnemu mnenju o odstrelu velikih zveri za leto 2011/12 (v nadaljevanju: Mnenje), ki ga je pripravil Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljevanju: ZGS).

Mnenje je bilo z namenom pridobitve pisnega stališča dne 18. 7. 2011 po E-pošti poslano na ZRSVN. ZRSVN je pisno stališče k Mnenju oblikoval 20. 7. 2011, katerega smo prejeli 22. 7. 2011 z dopisom št. 8-IV-468/2-O-11/DV.

Ker se pisno stališče v posameznih delih bistveno razlikuje od našega Mnenja, v tej prilogi podajamo še Odgovor.

Mnenja o odstrelu velikih zveri za leto 2011/12 na podlagi pisnega stališča ZRSVN v smislu predlagane kvote odstrela pri rjavem medvedu ne spreminjamo.

RJAVI MEDVED (*Ursus arctos* L.)

1. Točka III: ZRSVN navaja, da škode, ki jih povzročajo rjavi medved niso in ne smejo biti razlog za odvzem rjavega medveda iz narave, ampak sta upravičena razloga za odvzem samo zagotavljanje zdravja in varnosti ljudi ter selektiven in omejen odvzem iz narave zaradi uravnavanja velikosti populacije z okoljem pod strogo nadzorovanimi pogoji in v omejenem številu.
2. Točka IV: ZRSVN meni, da naj bo odstrel za obdobje 1. 10. 2011 – 30. 9. 2012 le 70 kosov, kot je komisija na MOP sklenila lansko leto in ne predlaganih 78. Pri tem naj se upošteva tudi lanska razdelitev po t.i. »medvedjih območjih« in LUO in naj se odšteva od odobrene kvote z novim Pravilnikom tudi že realiziran izredni odstrel v obdobju od 1. 7. 2011 do izdaje novega pravilnika.

Odgovor na pisno stališče

Ad1) Glede na že večkratno izmenjavo stališč ZGS in ZRSVN v zvezi s tolmačenjem alinej 7. člena Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah ostajamo pri različnem mnenju. Na ZGS menimo, da pri dosedanjem uspešnem upravljanju s populacijo rjavega medveda v Sloveniji ter pri odstrelu rjavega medveda kot enega temeljnih orodij pri aktivnem upravljanju s populacijo ni moč govoriti o vzrokih za predlagan odstrel zgolj z ugotavljanjem dikcije le posameznih alinej iz predpisnih osnov – npr. samo zaradi zagotavljanja zdravja in varnosti ljudi ali samo zaradi selektivnega in omejenega odvzema iz narave zaradi uravnavanja velikosti populacije ali samo zaradi preprečevanja

pojavljanja škod. V ZGS z vso odgovornostjo menimo, da gre pri načrtovanju odstrela v Sloveniji za kombinacijo vseh treh vzrokov, torej tudi iz naslova preprečevanja pojavljanja škod. Tako pri odstrelu zaradi preprečevanja škod vsekakor lahko ugotovimo, da je na eni strani Republika Slovenija vzpostavila jasen, učinkovit in pregleden mehanizem za izplačevanje škod in sofinancira material za zaščito premoženja. Vendar pa na drugi strani človek z rejo domačih živali v neposredni okolici svojih gospodarstev, setvijo in sadnjo vrtnin in poljščin ter sadnega drevja in grmovja nehote privablja rjavega medveda v neposredno bližino naselij in s tem posredno, zaradi izgubljanja strahu medveda pred človekom, ogroža svoje zdravje in varnost.

Izredni odstrel se zato uporablja tekom leta (izven določenega obdobja za odstrel iz naslova uravnavanja populacije) v konfliktnih primerih med človekom in medvedom ravno kot kombinacija prekomernega povzročanja škode na premoženju ljudi in njihovega morebitnega neposrednega ogrožanja zdravja in varnosti ljudi. Instrument izrednega odstrela, kot eno od orodij za realizacijo načrtovane kvote pa bi bil s tolmačenjem ZRSVN v večji meri razvrednoten.

Ad2) ZRSVN v razlogih za stališče o po njihovem mnenju preveliki predlagani kvoti navaja nepoznavanje situacije na Hrvaškem, s katero si R Slovenija deli »dinarsko populacijo medvedov«. ZGS je strokovno mnenje za odstrel velikih zveri na podlagi te pripombe pred oddajo na MOP dopolnil v poglavju rjavi medved in volk s ključnimi podatki o dogajanju na ozemlju sosednje države, ki smo jih pridobili od hrvaških kolegov.

Strinjamo se tudi, da je potrebno v duhu spoštovanja smernic EU o čezmejnem upravljanju z velikimi zvermi (pripravila organizacija LCIE – Large Carnivore Initiative for Europe) upoštevati dogajanja v delu populacije na Hrvaškem. Iz podatkov, ki so bili pridobljeni s hrvaške strani izhaja, da je njihova populacija dosegla ciljno številčnost 1000 medvedov. Poseganje, ki ga izvajajo v populaciji z odstrelom je v zadnjih letih resda nekoliko večje (je pa tudi posledica boljšega evidentiranja odstrela, kar v preteklosti ni bil slučaj) kot v preteklosti, vendar sledi naraščanju populacije ter predstavlja le 10% ocenjene populacije. Pri nas je ta odstotek precej višji (po letošnjem predlogu ca. 16%). Glede na notranjo strukturo analiziranega odstrela v letu 2010 na Hrvaškem ugotavljamo, da je sistem z obeh strani meje v biološkem smislu kompatibilen (pri nas večje poseganje v mlajše starosten razrede, na Hrvaškem obratno). Kljub temu menimo, da je naš način upravljanja s populacijo bistveno bolj prilagojen ohranjanju naravne strukture populacije kot pa Hrvaški, kjer precejšen del poseganja z odstrelom temelji na komercialni rabi. Za zaključek smatramo, da predlog kvote 78 medvedov na slovenski strani v nobenem smislu ne ogroža čezmejnega skupnega upravljanja z dinarsko populacijo rjavega medveda, posledično pa tudi razdelilnik predlagane kvote po LUO ne more biti sporen. Zakaj je predlog neznatno višji od lanskega je v strokovnem mnenju tudi podrobneje opredeljeno, tudi s ciljem lokalno potrebnega znižanja številčnosti rjavega medveda zaradi zagotavljanja sožitja medveda in človeka.

Glede na pripombo o upoštevanju realiziranega izrednega odstrela od 1. 7. 2011 do 30. 9. 2011 v novo izdanem Pravilniku menimo, da gre za pravno vprašanje možnega retrogradnega upoštevanja nastalih dogodkov po prejšnjem pravnem aktu v novo izdanem pravnem aktu. O tem naj odloča izdajatelj le-tega.

ZRSVN se pri rjavem medvedu v ostalem delu pisnega stališča strinja z oceno in posledično s predlaganimi ukrepi podanimi v strokovnem mnenju ZGS, zato je v tem delu popolnoma usklajeno in ga ni potrebno v ničemer spreminjati.

VOLK (*Canis lupus* L.)

1. Točka XI.: **ZRSVN izraža stališče, da škode, ki jih povzroča volk niso in ne smejo biti razlog za odvzem iz narave, ravno tako ne zaščita ljudi. Hkrati izraža**

tudi stališče, da je zaradi razlogov prevladovanja »javne koristi« poseg v populacijo volka neupravičen, dokazljivost le-teh vzrokov pa je potrebno dokazovati s presojo sprejemljivosti vplivov izvedbe posegov in planov v naravo v varovana območja, ki pa ni bil izveden. Neglede na navedeno, se ZRSVN strinja s predlagano kvoto odstrela volkov.

2. Točka XIII.: ZRSVN v svojem pisnem stališču meni, da je redni odstrel načrtovan za obdobje 1. 9. 2011 – 28. 2. 2012, ta v tem obdobju vključuje tudi izredne odstrel, posebej pa so ti možni le po izteku omenjenega obdobja. ZRSVN se tudi ne strinja, da se izredni odstrel načrtuje tako, da se avtomatično izdaja dovoljenje za odstrel volkov.

Odgovor na pisno stališče

Ad1) Volk je v Sloveniji vrsta, ki ima kot sledi iz strokovnega mnenja, vseh razpoložljivih podatkovnih virov in nenazadnje tudi povzetkov ZRSVN, v zadnjih 15 letih trend rasti številčnosti populacije, ki se sicer umirja. Strategija ohranjanja in trajnostnega upravljanja z volkom (*Canis lupus*) v Sloveniji, poglavja 4.1, str.9 in poglavje 7.4, str 19 navaja, da je njegov edini omejitveni faktor rasti (tako v preteklosti, sedanjosti in verjetno tudi v prihodnosti) je lahko le človek. Iz tega sledi, da lahko le človek s svojimi ukrepi – dovoljenimi ali nedovoljenimi, uravnava samo populacijo (poglavje 7.6, str. 21). ZGS iz dolgoletnih izkušenj dela z velikimi zvermi (teoretično znanje in praktične izkušnje), meni, da ni drugih možnosti, reguliranja, predvsem prostorske razširitve volkov, kot regulacija z odstrelom. Menimo tudi, da podobno kot pri medvedu, kot vzrok za odstrel pri volku nastopa kombinacija vseh vzrokov za odvzem iz narave z odstrelom, kar sledi iz dikcije Direktive o habitatih EU, ter posledično dikcije Uredbe o zavarovanih živalskih vrstah. Navedba razlogov za odvzem v Mnenju je le dosleden prepis potrebnih zakonskih podlag iz teh dokumentov. Strinjamo se z ZRSVN, da v Sloveniji ni bilo registriranih napadov volkov na ljudi, tega nikjer v Mnenju ZGS tudi ni navajal, vendar pa smo alineo predpisnih podlag upoštevali v celoti in ne le njen prvi del. V nadaljevanju le-ta govori, cit.: »...ali zaradi nujnih razlogov prevladovanja javne koristi, ki je lahko tudi socialna ali gospodarska, in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje«. Poseganje v populacijo volkov je vsekakor javna korist, kjer poleg ekološke komponente, ki jo predstavlja vrsta *Canis lupus* v Sloveniji, na ZGS upoštevamo tudi socialni in gospodarski vidik, s stališča dolgoročnega sprejemanja in obstoja volkov pri nas pa predstavlja aktivno upravljanje s populacijo tudi koristno posledico za okolje. Menimo, da je s to razlago namen »javne koristi« upravičen ter iz tega vidika postopek dokazovanja prevlade javne koristi ni potreben.

Ad2) Stališče ZGS je, da mesec september 2011 kot obdobje za t.i. redni odstrel ni in ne more biti vključen v nov pravni akt za odstrel velikih zveri za obdobje 1. 10. 2011 – 30. 9. 2012, saj je del preteklega načrtovalskega obdobja, pač pa predlagamo, da se s prakso odstrela volkov v mesecu septembru izključno na pašnikih, kjer se pojavlja škoda od volkov na rejnih živalih, prične v septembru 2012. Predlagano razširjeno obdobje za lov na volka iz naslova t.i. rednega odstrela vključuje več časa, ko so rejne živali na pašniku, in daje več možnosti vpliva na pojavljanje škodnih primerov iz strani volkov v okviru redne lovne dobe. Hkrati menimo, da je v preostalem obdobju (začetek marca 2012 in do konca septembra 2012) instrument t.i. izrednega odstrela potrebno ohranjati in ga skladno s potrebami na terenu v praksi tudi uporabiti, sicer popolnoma izgubi svoj smisel. To do sedaj ni bila ustaljena praksa, saj je ARSO v zadnjih nekaj letih na pisne pobude predlagateljev izrednega odstrela ter pozitivna in strokovno utemeljena mnenja ZGS vselej odgovarjal negativno. Vsaj v primerih, ko je na voljo še »preostanek« neizkoriščene kvote odstrela iz naslova rednega odstrela, bi dejansko moralo biti izdajanje takega dovoljenja »avtomatizem«, ob pogojih večje materialen škode (katere višino smo predlagali tudi v predlogu odstrela) in ob predhodnem strokovnem mnenju ZGS. V primeru

take (izredne) potrebe je tudi nepomembno, od kje – katerega območja se črpa preostanek neizkoriščene letne kvote. Strinjamo se z ZRSVN, da bo ZGS v takem strokovnem mnenju poleg ostalega še posebej pozoren na vpliv možnega odstrela na strukturo in razporeditev volčjih tropov v predlaganih območjih.

RIS (*Lynx lynx* L.)

ZRSVN se za vrsto ris v pisnem stališču strinja z oceno in posledično s predlaganimi ukrepi podanimi v strokovnem mnenju ZGS, zato je v tem delu popolnoma usklajeno in ga ni potrebno v ničemer spreminjati.

Pripravili:

Marko Jonozovič, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja Oddelka za gozdne živali in lovstvo

Rok Černe, univ. dipl. inž. gozd.

Svetovalec na Oddelku za gozdne živali in lovstvo

Koordinator projekta SloWolf na ZGS

Miha Marenče, univ. dipl. inž. gozd.

Višji svetovalec na Oddelku za gozdne živali in lovstvo